

ZÁJMENO – PRONOME

Zájmena funkčně slouží především k vyjádření substituce (nahrazují syntakticky především podmět a předmět) a obou forem ukazování, tzv. deixe (vnějazykové, typ tenhle, tamten) a anafory (typ ten, on).

K hlavním a obvyklým druhům patří zájmena:

osobní	- pronomes pessoais
ukazovací	- pronomes demonstrativos
neurčitá	- pronomes indefinidos
přivlastňovací	- pronomes possessivos
vztažná	- pronomes relativos
tázací	- pronomes interrogativos

Zájmena nahrazují či poukazují na podstatné jméno, přídavné jméno, na víceslovná spojení či na celou větu. Jejich použití tedy umožňuje zabraňovat opakování slova či věty. Zájmeno může nahradit:

- nominální spojení
A tua amiga passou aqui como irmão. Ela estava com pressa (a tua amiga)
- větu
A Helena está muito zangada. O João sabe-o vem (o = a Helena está muito zangada)
- přídavné jméno
O Manuel era simpático, mas já não o é. (o=simpático)
- předložkové spojení:
Deu a chave à vizinha. Deu-lhe a chave. (lhe= à vizinha).

Zájmena mohou být substantivní nebo adjektivní.

Ela está com muito sono. (ela Substantivní)

Está aqui o meu pai. (meu..adjektivní).

OSOBNÍ ZÁJMENA – PRONOMES PESSOAIS

Núm	ps	PRONOMES RECTOS PESSOAIS	Pronomes pessoais oblíquos nao reflexivos			
			átonos		Tónicos	
			dativo	acus	Com preposição	Com preposição „com“
Sing	1	EU	me	me	Mim	Comigo
	2	TU	te	te	Ti	Contigo
	3	ELE	lhe	o	Ele	Com ele
		ELA		a	Ela	Com ela
		VOCE		o,a	Si	Consigo
		O SENHOR		o	Si (o senhor)	Consigo (com o senhor)
A SENHORA	a	Si (a senhora)	Consigo (com a senhora)			
plural	1	NÓS	nos	nos	Nós	Connosco
	2	VÓS	vos	vos	Vós	Convosco
	3	ELES	lhes	os	Eles	Com eles
		ELAS		as	Elas	Com elas
		VOCES	vos	vos	Vocês	Com vocês
		OS SENHORES			Os senhores	Convosco
	AS SENHORAS	As senhoras			Convosco	

Přehled pravopisných změn, ke kterým dochází v případě spojení slovesa s akuzativním osobním zájmenem (ve funkci předmětu přímého):

Zájmena nepřízvučná ve 4.p. *o,a,os,as* nebývají tvarů *-lo,-la,-los, - las*, jsou-li připojena za slovesné tvary končící na *-r* (infinitiv), *-s* (2.os.jednotného čísla a 1.os. množného čísla), *-z* (3.os.jednotného č. některých pravidelných sloves).

V přízvučných slabikách těchto slovesných tvarů se označuje přízvuk samohlásek *-a, -e, a to á, ê*. U *-i* se přízvuk neoznačuje:

-r		Vou comprar as laranjas	Vou comprá- las .
-s	mění se na l	Tu lavas os morangos	Tu lava- los .
-z		Traz o livro amanhã	Trá- lo amanhã

Končí-li slovesný tvar na nosovou dvojhlásku, tj *-am, -em, -ão* (koncovky 3.os.množného čísla různých slovesných časů a způsobů), nabývají zájmena předmětových sloves tvarů *-no,-na, -nos, -nas*:

-m		Façam o trabalho.	Façam- no .
-ão	mění se na n	Eles dão as informações,	Eles dão- nas .
-õe		Põe o chapéu	Põe- no .

Výjimky (excepções):

Ele quer o bolo.	Ele quere-o .
Tu tens a caneta?	TU tem-la .

Postavení předmětových nepřízvučných zájmen a zvrátného se

Bezpříznakové je postavení nepřízvučného zájmena za sloveso. Avšak stojí.li před slovesem (na začátku věty) záporná částice, spojka, tázací zájmena a některá příslovce, pak dochází k postpozici zájmena za sloveso.

Přehled postpozic nepřízvučného zájmena:

Před slovesným tvarem stojí nepřízvučné zájmeno:

1. v záporných větách:

srovnej: encontraram-se x não se encontraram
 di-lo x não o diz

2. ve vedlejší větě po spojkách, **que, quando, onde**

srovnej: encontrou-o x Não diz onde o encontrou
 tem-no x Não diz que o tem.

3. po tázacích zájmenech **o que, quem** a tázacích příslovcích **onde, quando**

srovnej: diz-lho. x O que lhe diz.
 Encontrou-o. x Onde o encontrou?

4. po příslovcích a zájmenech **já, também, logo, assim, ainda, todos, tudo, aqui**, apod.

srovnej: Conhece-o. x Já o conhece.
 Dizem-no. x Todos o dizem.
 Cameu-o. x Também o cameu?

Stahování zájmen osobních ve 3.a 4. pádě:

Mají-li stát zájmena osobní nepřízvučná ve 3.a 4.pádu vedle sebe, stahují se povinně ve zvláštní tvary:

4.p.		o	a	os	as
3.p.	Me	mo	ma	mos	mas
	Te	to	ta	tos	tas
	Lhe	lho	lha	lhos	lhas
	Nos	no-lo	no-la	no-los	no-las
	Vos	Vo-lo	Vo-la	Vo-los	Vo-las
	lhes	lho	lha	lhos	lhas

CVIČENÍ NA ZÁJMENA:

Unidade 35,36,37 + následující překlad:

Půjdeš se mnou na oslavu?

Ano, půjdu s tebou.

Počkejte na mě. Pojedu s vámi výtahem dolů.

Přinesl jsem tento dárek pro tebe. Pro mě. Děkuji.

Mluvili jsme o vás dnes ráno, paní Fátimo.

Oni bydlí blízko nás.

Také jdeš s námi?

Šéf. si přeje s vámi hovořit, pane Rocha.

Dnes s nimi nepůjdu ven, tak se mnou počítejte na večeri.

Anna jede s námi a João musí jet s tebou.
Včera v noci se mi o tobě zdálo.
Přinesl jsem tyto květiny pro vás, paní Margarido.
Přišla vám tato zásilka, pane Oliveiro.
Bydlíš blízko nás. Tak teď jsme sousedi.
Také je pozveme (učitele).
Vezměte je autem (Jana a Annu).
Oblékl si ho (kabát) a odešli.
Zvedni ji (tu krabici).
Dobře je ustelte (ty postele).
Dělá je doma (ta cvičení).
Dávají ji Anně (ten dárek).
Pavel nás pozval.
Zavezu tě domů.
Podepsal jsem to dnes (tu smlouvu)-
Přečetl jsem si tu poezii, ale zdála se mi moc náročná.
Chtěl bych banány, ale ne moc zralé.
Nemůžu najít své brýle. Nevím, kam jsem je položil.